

1. DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2025/2005
Toplantı Tarihi/Sayısı : 17.12.2025/59
Karar Numarası : 2025/827
Başvuran : ...
Başvuran Vekili/ Vasisi : -
Adres :
Muhatap Kurum/Kişi : Konya Valiliği (İl Sağlık Müdürlüğü)
Muhatap Vekili/ Vasisi : -
Muhatap Adres :

I. BAŞVURU KONUSU

1. Başvuru; Konya İl Sağlık Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan komisyon tarafından, başvuran hakkında “sürücü olamaz” şeklinde karar verilmesinin engellilik temelinde ayrımcılığa sebebiyet verdiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. 16/9/2024 tarihinde aile hekimi tarafından yapılan sevk üzerine ... Hastanesi’nde “...ve ...” tanıları ile komisyona sevkinin uygun görüldüğünü,

b. Ardından Konya ve Karaman İl Sağlık Müdürlüklerine bağlı komisyonlarca 25/9/2024 ve 4/10/2024 tarihlerinde hakkında “Sürücü olamaz” kararı verildiğini,

c. Bu kararların tıbbi tanıya dayalı soyut ifadelerle verildiğini,

ç. Aktif sürücülük yaptığını,

d. Uzun yıllardır H sınıfı ehliyet sahibi olduğunu, hiç trafik kazası yapmadığını, hakkında cezai bir işlem uygulanmadığını,

e. Kendisine ait özel tertibatlı aracının bulunduğunu,

f. İş yerinin ...’da olduğunu, işe özel aracıyla gittiğini,

g. Komisyon tarafından verilen kararın engellilik temelinde ayrımcılığa yol açtığını, iddia etmektedir.

3. Muhatap Konya İl Sağlık Müdürlüğü sunduğu yazılı görüşünde özetle:

a. Başvuranın e-rapor sisteminde yapılan sorgulamasında 25/9/2024 tarihinde Konya İl Sağlık Müdürlüğü Sürücü Komisyonu’na katıldığını ve hakkında “Madde 8-3e istinaden ... hastalığına bağlı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

alt üst ekstremitte hareketleri araç kullanımına yeterli bulunmadı.” şeklinde karar verildiğini,

b. Başvuranın mevcut rapora itirazı üzerine Karaman İl Sağlık Müdürlüğüne sevkinin yapıldığını, orada da 4/10/2024 tarihinde düzenlenen raporla aynı kararın verilmesi sonucu ilgili raporun kesinleştiğini,

c. Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları İle Muayenelerine Dair Yönetmeliğin “Sürücü adaylarının ve sürücülerin sahip olmaları gereken sağlık şartlarına ve muayenelerine ilişkin genel esaslar” başlıklı 4’ncü maddesinin “(1) Sürücü ve sürücü adaylarının muayeneleri, Sağlık Bakanlığına ve üniversitelere bağlı sağlık tesisleri, aile sağlığı merkezleri ve Sağlık Bakanlığınca ruhsatlandırılan özel sağlık kuruluşlarında görevli tabip veya uzman tabip tarafından bu yönetmelik hükümlerine göre yapılır ve sağlık raporu düzenlenir. (...)” (2) Tabip tarafından, sürücü veya sürücü adayının yapılan genel muayenesinde; (...) d) Eklem hareketlerinde kısıtlama, (...) k) Kas hastalıkları (miyopati, progresif müsküler distrofi, kas sinir kavşak hastalıkları)(...) olup olmadığı yönünde değerlendirme yapılır. (3) Tabip tarafından, bu yönetmelikte belirtilen kriterlere göre sürücülüğe engel hali olmayanlara muayeneyi yapan tabip tarafından uygun rapor verilir. Bu yönetmeliğe göre sürücülüğe engel hali tespit edilen veya hakkında karar verilemeyen sürücü adayı ilgili uzman tabip/tabiplere gönderilerek ilgili uzman muayenesi istenir ve verilecek rapor doğrultusunda işlem yapılır.” hükmünü içerdiğini,

ç. Mezkûr Yönetmelik’in “Kas iskelet muayenesine ilişkin esaslar” başlıklı 8’nci maddesinin ilgili kısmının ise “(...) 3) Kas, tendon ve bağ lezyonlarının kalça, diz ve ayak bileği eklemlerini veya bu eklemleri oluşturan kemik hareketlerini %50’den az bozduğu ortopedi ve travmatoloji veya fizik tedavi ve rehabilitasyon uzmanınca belirlenenlere birinci grup sürücü belgesi sınıfları verilir. Ancak bu bentte belirtilen sürücü belgeleri ile iki tekerlekli motorlu araçlar kullanılamaz. Bunun dışındaki durumlarda, ortopedi ve travmatoloji ve/veya fizik tedavi ve rehabilitasyon uzmanının vereceği rapora göre işlem yapılır.” hükmünü içerdiğini,

d. Ayrıca mezkûr Yönetmelik’in 9’uncu maddesinin üçüncü fıkrasında da “Kas hastalıklarından miyopati ve progresif müsküler distrofi, myotonisi ve kas sinir kavşak hastalıkları olan şahıslardan trafik güvenliğini engelleyecek şekilde olanlara sürücü belgesi verilmez. Trafik güvenliğini engelleyecek şekilde olmayanlara yılda bir kez muayene olmak kaydıyla birinci grup sürücü belgesi sınıflarından verilebilir. Ancak bu fıkra da belirtilen sürücü belgeleri ile iki tekerlekli motorlu araçlar, ambulans, resmi veya ticari araçlar kullanamaz.” hükümlerinin yer aldığını,

e. Başvuranın sürücü raporunun G72 tanı koduyla “Madde 8-3 istinaden ... hastalığına bağlı alt üst ekstremitte hareketleri araç kullanımına yeterli bulunmadı.” şeklinde düzenlendiğini,

f. Başvuranın 27/01/2022 tarihinde düzenlenmiş engelli raporunda Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Uzmanı tarafından “şahsın 2002 yılından beri ... tanısı ile takip ediliyor, bağımsız yürüyemiyor, bilateral alt ekstremitte proksimal kas güçleri 2/5, distal kas güçleri -5/5, üst ekstremitte kas güçleri proksimalleri +3/5, distal kas güçleri +4/5 pasif romları tam iki kişinin yardımı ile ev içi küçük mesafelerde ambulasyonu mevcut nörolojinin oranına katılıyorum, hastanın mobilizasyonunda tekerlekli sandalye ihtiyacı mevcuttur...” şeklinde, yine Nöroloji Uzmanı tarafından “... özellikler gösteren kas biyopsisi nm. Gd. İyi şuur açık koopere oryate heriki üst ekstremitte proksimal kas gücü 3/5 distal 4+/5

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : http://www.tihek.gov.tr/

her iki alt ekstremite proksimal kas gücü 2/5 distal 4/5 bir kişi desteği ile ayağa kalkamıyor T.4.1.4 %80 T.4.2.%40 ...G72” şeklinde yapılan tespitlerin yer aldığı,

g. Başvurana ait tüm muayene bulguları ve mezkûr mevzuat hükümleri doğrultusunda “Sürücü olamaz” kararı verildiğini, belirtmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşü ve ekleri 12/9/2025 tarihinde başvurana iletilmiş ve görüşü talep edilmiştir. Görüş talep yazısı 7201 sayılı Tebligat Kanunu’nun ilgili hükümleri uyarınca usulüne uygun olarak tebliğ edilmiş ise de; başvuran yasal süre içerisinde görüşünü Kurumumuza sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Anayasa’nın başlangıç bölümünün altıncı paragrafında: “Her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu” ifade edilmiştir.

6. Anayasa’nın “Kanun önünde eşitlik” başlıklı 10’uncu maddesi “Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.” (...) Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.” şeklinde düzenlenmiştir.

7. 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun “Tanımlar” başlıklı 2’nci maddesinin (d) bendine göre: “Doğrudan ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi” ifade etmektedir.

8. Mezkûr Kanun’un “Eşitlik ilkesi ve Ayrımcılık yasağı” başlıklı 3’üncü maddesi ise “Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. Bu kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. Ayrımcılık yasağının ihlali halinde, konuya ilişkin yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.” şeklinde düzenlenmiştir.

9. Mezkûr Kanun’un “Ayrımcılık türleri” başlıklı 4’üncü maddesinin birinci fıkrasında, ayrımcılık türleri: “a) Ayrı tutma b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama c) Çoklu ayrımcılık ç) Doğrudan ayrımcılık d) Dolaylı ayrımcılık e) İşyerinde yıldırma f) Makul düzenleme yapmama g) Taciz ğ) Varsayılan

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

temele dayalı ayrımcılık” olarak sıralanmıştır.

10. Mezkûr Kanun’un “Ayrımcılık yasağının kapsamı” başlıklı 5’inci maddesinin birinci fıkrası “Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar.” şeklinde ifade edilmiştir.

11. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde, Kurum’un, “ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” le görevli olduğu düzenlenmiştir.

12. Mezkûr Kanun’un “Kurulun görev ve yetkileri” başlıklı 11’inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ise: “Ayrımcılık yasağı ihlallerine ilişkin başvurular ile insan hakları veya ayrımcılık yasağı ihlallerine ilişkin resen yapılan incelemeleri karara bağlamak, bu başvuru ve incelemelere ilişkin gerekli hâllerde uzlaşma sürecini sonuçlandırmak, ayrımcılık yasağı ihlallerine ilişkin bu Kanunda öngörülen idari yaptırımlara karar vermek.” şeklinde ifade edilmiştir.

13. 6701 sayılı Kanun’un “İspat yükü” başlıklı 21’inci maddesi “Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.” şeklinde düzenlenmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

14. 6701 sayılı Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin birinci fıkrasında “Ayrımcılık yasağı ihlaliinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.” hükmü bulunmaktadır. Mezkûr Kanun’un 17’nci maddesinin ikinci fıkrasına göre: “İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir.” hükmü bulunmaktadır. Başvuran tarafından Konya İl Sağlık Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan Komisyon tarafından alınan “sürücü olamaz” şeklindeki karara karşı itiraz edilmiştir. Bunun üzerine Karaman ilinde kurulan komisyon tarafından da yapılan incelemede başvuranın sürücü olamayacağına dair karar verilmiştir. Bu çerçevede başvuranın Sağlık Bakanlığı tarafından yayınlanan Sağlık Raporları Usul ve Esasları Hakkında Yönerge’de düzenlenen itiraz mekanizmasını kullanarak 6701 sayılı Kanun’un 17’nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ilgili tarafa başvuru şartını sağladığı anlaşılmıştır. Bu doğrultuda ön inceleme kriterlerini sağladığı anlaşılan başvurunun esas incelemesi yapılabilecek bir başvuru olarak değerlendirilebileceği sonucuna varılmıştır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

15. Ayrımcılık yasağı uluslararası insan hakları hukukunun temelinde yer almakta ve pek çok uluslararası insan hakları sözleşmesinde de özel olarak düzenlenmektedir. Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 2'nci maddesine göre: “Herkes yasalar önünde eşittir ve hiçbir ayırım gözetilmeksizin yasalarca eşit derecede korunur. Bu bakımdan yasalar her türlü ayırımı yasaklayacak ve ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi veya başka fikir ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğum veya diğer statüler gibi her bağlamda ayrımcılığa eşit ve etkili korumayı temin edecektir.” Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 14'üncü maddesine göre ise: “Bu Sözleşme’de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan güvence altına alınır.” İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 2'nci maddesi ise şöyledir: “Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğuş veya herhangi başka bir ayırım gözetmeksizin bu Bildirge ile ilan olunan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir.”

16. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında; ayrımcılık, objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunmak olarak tanımlanmıştır (Willis/Birleşik Krallık, B.No:36042/97, 12/03/2002, para.48; Okpizs/Almanya, B.No:59140/00, 15/2/2006, para. 33). Farklı muamelenin objektif ve makul bir nedene dayanması hususu ise AİHM tarafından belirli kriterler çerçevesinde değerlendirilmektedir. Bu durumda, söz konusu meşruluğun varlığı ilk olarak, demokratik bir toplumda geçerli olan ilkeler göz önünde bulundurularak söz konusu tedbirin amacı ile etkileri arasındaki ilişki bağlamında değerlendirilmelidir. Sözleşme’de belirtilen bir hakkın kullanılmasının ardındaki muamele farklılığının sadece meşru bir amaca yönelik olması tek başına yeterli değildir. 14'üncü madde, gerçekleştirilmek istenen amaç ile kullanılan araçlar arasında makul bir ölçülülük ilişkisi bulunmadığı takdirde de aynı şekilde ihlal edilmektedir. Mahkeme son zamanlardaki içtihatlarında ayrımcılığı kısaca, “göreceli olarak benzer durumda olan kişilere nesnel ve makul bir gerekçesi olmaksızın farklı davranılması” olarak tanımlamaktadır (AİHM, Zarb Adami/Malta, B.No:17209/02, 20/9/2006, para. 71).

17. Ayrımcılık yasağı temellerinden birini oluşturan engelli ifadesi; fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duyuşsal yetilerinde çeşitli düzeylerde kayıplarından dolayı, topluma diğer bireyler ile birlikte eşit şartlarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre şartlarından etkilenen bireyi ifade ederken; engellilik temelinde ayrımcılık, 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun’da da belirtildiği üzere siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya başka herhangi bir alanda insan hak ve temel özgürlüklerinin tam ve diğerleri ile eşit koşullar altında kullanılması veya bunlardan yararlanılması önünde engelliliğe dayalı olarak gerçekleştirilen her türlü ayırım, dışlama veya kısıtlamayı ifade etmektedir.

18. Somut olayda başvuran hakkında tanzim edilen “Sürücü olamaz” içerikli raporun ayrımcılık yasağını ihlal ettiği iddia edilmektedir.

19. Başvuruya ekli 7/2/2022 tarihli Sağlık Kurulu Raporu’ndan, başvuranın “...”(...) teşhisine sahip %88 oranında engelli bir birey olduğu anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda başvuranın mevcut engellilik durumu nedeniyle ayrımcılığa uğradığı iddiasının, engellilik temelinde 6701 sayılı Kanun’un 2'nci maddesinin

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

birinci fıkrasının (d) bendinde tanımı yapılan doğrudan ayrımcılık bağlamında bir ayrımcılık iddiası olarak değerlendirilebileceği kanaatine varılmıştır.

20. 6701 sayılı Kanun'un "İspat yükü" kenar başlıklı 21'inci maddesi: "*Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.*" hükmünü içermektedir. Bu çerçevede somut olayda kendisine karşı farklı muamelede bulunularak ayrımcılık yapıldığı iddiasında bulunan başvuranın, iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emareleri ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması gerekmektedir.

21. 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "*Sürücü adaylarında aranacak şartlar*" başlıklı 41'inci maddesi:

"Sürücü belgesi alacakların;

(...)

c) İşçileri ve Sağlık bakanlıklarınca müştereken çıkarılacak yönetmelikte belirlenen sağlık şartlarını taşımaları,

(...) zorunludur.

Sürücüler ile sürücü adaylarının hangi şartlarda ve hangi sınıf sürücü belgesi alabilecekleri ile bunların araç kullanma şartları, kullanılabilecek araçların niteliklerine ve sağlık şartlarına dair usul ve esaslar İşçileri ve Sağlık Bakanlıklarınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

(...)"

hükmünü içermektedir.

22. Keza mezkûr Kanun'un 45'inci maddesinde sürücü belgesi sahibi kişide sağlığı bakımından sürücülüğe engel aşikâr bir değişikliğin görülmesi ve tespiti hâlinde, trafik görevlilerince sürücü belgesi geri alınarak, kişinin sağlık kuruluşlarında muayenesinin isteneceği belirtilmektedir. Nitekim Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 90'ıncı maddesinde de sürücü belgeleri geçici olarak geri alınan kişiler hakkında Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları ile Muayenelerine Dair Yönetmelik hükümleri doğrultusunda yapılan muayeneleri sonucunda düzenlenen sağlık raporuna göre işlem yapılacağı ve gerekli sağlık şartları sağlanmadıkça bu kişilere sürücü belgelerinin iade edilmeyeceği hüküm altına alınmıştır.

23. 26/9/2006 tarihli ve 26301 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları İle Muayenelerine Dair Yönetmeliğin "*Sürücü adaylarının ve sürücülerin sahip olmaları gereken sağlık şartlarına ve muayenelerine ilişkin genel esaslar*" başlıklı 4'ncü maddesi "(1) *Sürücü ve sürücü adaylarının muayeneleri, Sağlık Bakanlığına ve üniversitelere bağlı sağlık tesisleri, aile sağlığı merkezleri ve Sağlık Bakanlığınca ruhsatlandırılan muayenehane hariç özel sağlık kuruluşlarında görevli tabip veya uzman tabip tarafından bu yönetmelik hükümlerine göre yapılır ve sağlık raporu düzenlenir. (...)*" şeklinde tanzim edilmiştir.

24. Aynı maddenin ikinci, üçüncü ve beşinci fıkraları; "(2) *Tabip tarafından, sürücü veya sürücü adayının yapılan genel muayenesinde;*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

(...)

d) Eklem hareketlerinde kısıtlama,

(...)

k) Kas hastalıkları (miyopati, progresif muskuler distrofi, kas-sinir kavşak hastalıkları),

(...)

olup olmadığı yönünde değerlendirme yapılır.

(3) Tabip tarafından, sürücü/sürücü adayının genel sağlık durumuna ilişkin yazılı beyanı alınarak ikinci fıkrada tanımlanan durumlarının olup olmadığı yönünde ilk muayenesi yapılır. Bu Yönetmeliğe göre sürücülüğe engel hali olmayanlara muayeneyi yapan tabip tarafından uygun rapor verilir. Yapılan muayene sonucunda, sürücülüğe engel hali tespit edilen veya ikinci fıkrada tanımlanan durumlardan bir veya birkaçının olması veya hakkında karar verilemeyen sürücü/sürücü adayının muayene bulguları ve sevke neden olan uzmanlık muayenesi hariç sürücü belgesi alabileceği sağlık raporunda belirtilir ve ilgili uzman tabip/tabiplere gönderilir. İlgili uzman tabip/tabipler tarafından sürücü/sürücü adayının muayenesi yapılarak sağlık raporu verilir. Bu durumda, ilk muayene sonucunu gösteren sağlık raporu ve uzman tabip/tabipler tarafından düzenlenecek sağlık raporu birlikte geçerlidir. Ancak kişinin özel tertibatlı araç kullanması gerektiği durumlarda ilgili uzman tabip/tabipler tarafından sekizinci fıkraya göre işlem yapılır.

(...)

(5) Kişinin, adına düzenlenen rapora itiraz hakkı vardır. Raporlara itiraz usulleri Sağlık Bakanlığınca belirlenir.

(...)"

şeklindeki hükümleri ihtiva etmektedir.

25. Mezkûr Yönetmelik'in "Kas iskelet muayenesine ilişkin esaslar" başlıklı 8'nci maddesinde ise "(...) 3) Kas, tendon ve bağ lezyonlarının kalça, diz ve ayak bileği eklemlerini veya bu eklemleri oluşturan kemik hareketlerini %50'den az bozduğu ortopedi ve travmatoloji veya fizik tedavi ve rehabilitasyon uzmanınca belirlenenlere birinci grup sürücü belgesi sınıfları verilir. Ancak bu bentte belirtilen sürücü belgeleri ile iki tekerlekli motorlu araçlar kullanamaz. Bunun dışındaki durumlarda, ortopedi ve travmatoloji ve/veya fizik tedavi ve rehabilitasyon uzmanının vereceği rapora göre işlem yapılır." şeklinde düzenlemeye gidilmiştir.

26. Ayrıca Mezkûr Yönetmelik'in 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrasına göre: "Kas hastalıklarından myopati ve progresif musküler distrofsi, myotonisi ve kas sinir kavşak hastalıkları olan şahıslardan trafik güvenliğini engelleyecek şekilde olanlara sürücü belgesi verilmez. Trafik güvenliğini engelleyecek şekilde olmayanlara yılda bir kez muayene olmak kaydıyla birinci grup sürücü belgesi sınıflarından verilebilir. Ancak bu fıkrada belirtilen sürücü belgeleri ile iki tekerlekli motorlu araçlar, ambulans, resmi veya ticari araçlar kullanamaz."

27. 30/9/2019 tarihli ve 23642684-010.04-1618 sayılı Olur ile yürürlüğe konulan Sağlık Raporları Usul ve Esasları Hakkında Yönerge'nin "Sürücü raporlarına itiraz" başlıklı 38'inci maddesi "(1) Raporlara; adına rapor düzenlenen kişi, velisi, vasisi veya raporu isteyen kurum tarafından itiraz edilebilir. Rapora itiraz,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

raporun verildiği sağlık hizmet sunucusunun bulunduğu ya da adına rapor düzenlenen kişinin ikametgâhının bulunduğu ilin il sağlık müdürlüğüne yapılır.” şeklinde düzenlenmiştir.

28. Başvuruya ekli Sürücü Adayları ve Sürücüler İçin Sağlık Raporu başlıklı belgeye göre; somut olayda başvuran, No.lu Aile Hekimliği Birimine müracaat etmiş ve yapılan muayenesi akabinde 16/9/2024 tarihinde başvuranın uzman bir hekim tarafından muayene edilmesi gerektiğine karar verilmiştir. Akabinde ... Hastanesinde uzman bir hekim tarafından yapılan muayenede “...” teşhisiyle başvuranın komisyona sevk edilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır. Konya İl Sağlık Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan Komisyon tarafından 25/9/2024 tarihli kararla başvuranın sürücü olamayacağına dair karar verilmiştir. Söz konusu karara başvuran tarafından yapılan itiraz üzerine, Karaman’da kurulan bir diğer komisyon tarafından 4/10/2024 tarihinde, Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları ile Muayenelerine Dair Yönetmelik’in “*Kas iskelet sistemi muayenesine ilişkin esaslar*” başlıklı 8’inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca “... *HASTALIĞINA BAĞLI ALT VE ÜST EKSTREMİTELERİ ARAÇ KULLANIMINA YETERLİ BULUNMADI.*” şeklindeki aynı gerekçeyle başvuranın sürücü olamayacağına karar verilerek ilk komisyonun kararı onanmıştır.

29. Başvuran tarafından ilgili raporların soyut ifadelerle dayalı olduğu iddia edilmiş ise de başvuranın sırasıyla bir aile hekimi ve bir uzman doktor tarafından muayenesi akabinde komisyona sevk edildiği, ilk komisyon raporunda başvuranın “... *hastalığına bağlı alt üst ekst hareketlerinin*” araç kullanımına yeterli bulunmadığının tıbbi olarak teşhis edildiği, yapılan itiraz üzerine verilen ikinci komisyon raporunda da benzer tıbbi bulguların varlığı nedeniyle aynı doğrultuda karar verildiği anlaşılmaktadır. Yapılan tıbbi teşhislerin akabinde verilen kararların aksinin kabulü için, başvuran tarafından yapılan salt yazılı bir beyan yeterli kabul edilemeyeceği gibi başvuranın iddialarının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emareleri ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması gerektiği, basit şüphe veya varsayımların bu konuda yetersiz kalacağı değerlendirilmektedir.

30. Bu noktada başvuran, raporların soyut iddialara dayandığı iddiasını şifahen zikretmenin dışında, konuya ilişkin söz konusu iddiasını destekler mahiyette herhangi bir belge sunmadığı gibi, iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını da ortaya koyamamaktadır. Kaldı ki, muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından, 12/9/2025 tarihli tebligata rağmen Kurumumuza herhangi bir yazılı görüşte sunulmamıştır.

31. Bunun yanında, sağlık raporlarının asıl fonksiyonunun kişinin halihazırdaki fiziki ve ruhsal iyilik halini ortaya koymak olduğu hususu dikkate alındığında, kişinin daha önce bir ehliyet sahibi oluşu, kaza yapmadığı ve trafik cezasına muhatap olmadığı iddiaları, başvuranın ayrımcılık yasağını ihlal eden farklı bir muameleye maruz kaldığı hususunun tespiti için yeterli görülmemelidir. Zira kişinin daha önce ehliyet sahibi oluşu, kendisi açısından bir ömür boyunca kazanılmış hak teşkil etmemektedir. Bu nedenle belirli durum ve dönemlerde araç kullanma yeterliliğine sahip olup olmadığına ilişkin olarak kişinin sağlık kontrolüne tabi tutulması ihtiyacı doğabileceği gibi, gerekli yeterliliklerden yoksun olunması durumunda, ilgilinin sürücü belgesinin geri alınması da söz konusu olabilecektir.

32. Zira 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun 45’inci maddesinde sürücü belgesi sahibi kişide

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

sağlığı bakımından sürücülüğe engel aşıkâr bir değişikliğin görülmesi ve tespiti hâlinde, trafik görevlilerinin sürücü belgesini geri alabileceği, kişinin sağlık kuruluşlarında muayenesinin istenebileceği açıkça ifade edilmiştir. Ayrıca Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 90'ıncı maddesinde sürücü belgeleri geçici olarak geri alınan kişiler hakkında, Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları ile Muayenelerine Dair Yönetmelik hükümleri doğrultusunda yapılan muayeneler sonucunda düzenlenen sağlık raporuna göre işlem yapılacağı ve gerekli sağlık şartları sağlanmadıkça bu kişilere sürücü belgelerinin iade edilmeyeceği açıkça ifade edilmiştir.

33. Konuya ilişkin olarak Danıştay 8'inci Dairesinin 23/2/1987 tarihli ve 1986/702 E., 1987/84 K. sayılı Kararı'nda; *"(...)Davacının ayağındaki rahatsızlığının sürücü belgesi alma tarihinden önce de bulunduğu, bu rahatsızlığı nedeniyle sürücü belgesi verilmemesi gerektiği halde, şoför olabileceği yolundaki rapor üzerine sürücü belgesinin verildiği, belgenin verilmiş olmasının davacıya kazanılmış bir hak sağlamayacağı koşullara uygun olmadan verildiğinin veya ilgilinin teknik ve sağlık niteliğini yitirdiğinin anlaşılması durumunda idarenin süre koşuluna bağlı kalmadan işlemini geri alabileceği doğaldır. (...)"* tespitinde bulunularak kişiye sürücü belgesi verilmiş olmasının kazanılmış bir hak teşkil etmeyeceği hususu açıkça vurgulanmıştır.

34. Yine Danıştay 8'inci Dairesinin 9/11/2022 tarihli ve 2020/7527 E., 2022/6388 K. sayılı kararında ise; *"(...) Bu bağlamda dava konusu Yönetmelikte, sürücü adaylarının sağlık şartları yönünden sahip olması gereken nitelikler konusunda düzenlemeler yapılmıştır. (...) Trafik kazalarının en önemli nedenlerinden olan sürücü hatalarının en az seviyeye indirilebilmesi için sağlık şartları yönünden sürücü adaylarının ve sürücülerin iyi bir kontrolden geçmesine yönelik olarak mevzuatta gerekli düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Nitekim, 10/05/2012 tarihli ve 28288 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6299 sayılı Kanun'la katılmamız uygun bulunan ve 22/01/2014 tarihinde yürürlüğe giren Karayolu Trafik Konvansiyonu'nun 41. maddesinde de sürücü belgesinin alınması için gereken tıbbi şartların iç mevzuatta belirlenmesi gerektiği özellikle vurgulanmıştır. Bu nedenlerle gerçekte sağlık şartları yönünden sürücü olamayacak bir kimseye sürücü olabilir şeklinde rapor verilmesinin önüne geçmek amacıyla yürürlüğe konulan ve tabip tarafından yapılacak muayenede esas alınacak kriterlerin belirlenmesine ilişkin Yönetmeliğin 8. maddesinin 1. fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde üst hukuk normlarına, kamu yararına ve hizmet gereklerine aykırılık görülmemiştir. (...)"* şeklinde hüküm verilmiştir.

35. Trafik kazaları küresel ölçekte insan hayatına olumsuz etki eden nedenlerin başında gelmektedir. Dünya genelinde trafik kazaları sonucunda meydana gelen ölüm ve yaralanma sayılarındaki artış toplumsal ve ekonomik kayıpların ciddi boyutlara ulaşmasına neden olmakta, ulusal ve uluslararası düzeyde trafik güvenliğine ilişkin sorumluluğu bulunan tüm kurum ve kuruluşların iş birliği içerisinde sistematik bir biçimde çalışmalarını zorunlu kılmaktadır. (3/2/2021 tarihli ve 31384 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2021/2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi).

36. Bu doğrultuda başta Karayolları Trafik Kanunu olmak üzere Karayolları Trafik Yönetmeliği ve Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları ile Muayenelerine Dair Yönetmelik'te yer alan ilgili düzenlemelerin; yaya, sürücü ve yolcu güvenliğinin sağlanması, trafik kazalarından kaynaklanan ölüm ve yaralanma sayılarının azaltılması, karayolu trafiğinin daha güvenli hale getirilmek suretiyle trafikte muhtemel

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

hataların yol açacağı mağduriyetlerin önüne geçilmesi amacına matuf, kişilerin yaşama hakkı ve seyahat hürriyeti gibi temel hak ve özgürlüklerini koruyucu nitelikte düzenlemeler olduğu hususu izahtan varestedir.

37. Bu doğrultuda toplumsal hayatın vazgeçilmez parçası olan başta karayolu olmak üzere tüm ulaşım ağlarında gerekli olan güvenliği sağlamak, trafik kazaları nedeniyle can kayıplarının ve ciddi yaralanmaların önüne geçmek amacıyla sürücü olmaya engel teşkil edebilecek hususlar göz önünde alınmak suretiyle sürücü adayları ve sürücülerde birtakım sağlık şartlarının ve yeterliliklerinin aranması ve bu doğrultuda çeşitli hukuki düzenlemeler yapılmasının zorunlu olduğu değerlendirilmektedir.

38. Bu çerçevede başvuruya ekli 7/2/2022 tarihli Sağlık Kurulu Raporuna göre ... hastalığı nedeniyle engeli bulunan ve bu durumu yetkili sağlık kuruluşlarında yapılan muayeneler sonucunda sürücü olmasına engel olduğuna karar verilen başvuranın, sağlık durumu nedeniyle sürücü olmayacağına karar verilmesinin meşru bir amaca dayanmadığı, nesnel ve makul bir şekilde haklılaştırılmadığı ileri sürülemez. Zira Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları ile Muayenelerine Dair Yönetmelik'in 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrası, trafik güvenliğini engelleyecek nitelikte miyopati ve progresif muskuler distrofisi hastalıkları olan kişilere sürücü belgesi verilemeyeceğini açıkça ifade etmiştir. Bu doğrultuda kişilerin yaşama hakkı ve seyahat hürriyetinin korunması, yaya, sürücü ve yolcu güvenliğinin sağlanarak kamu sağlığı ve güvenliğinin korunması amaçları ile ilgili hukuki düzenlemeler arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunduğu kabul edilmelidir.

39. Ayrıca Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 90'ıncı maddesinde sağlık şartları bakımından sürücülüğe engel bir halinin olmadığı veya mevcut olan bu halin bilahare ortadan kalktığı sağlık raporuyla tespit edildiği takdirde, sürücü belgesinin kişiye iade edileceği de hüküm altına alınmıştır.

40. Dolayısıyla ilgili Danıştay kararları ile benzer konulara dair Kurumumuzca verilen 2024/52 ve 2024/755 sayılı ayrımcılık yasağının ihlal edilmediğine ilişkin kararlar bir arada değerlendirildiğinde, somut olaydaki uygulamanın objektif ve makul bir gerekçeye sahip olduğu değerlendirilmiştir.

41. Sonuç olarak somut olayda başvuran hakkında tanzim edilen raporun, başvuranın engelli olmasından kaynaklı olarak farklı saiklerle değil, bilimsel ve trafik güvenliğini sağlamak gibi haklı sebeplere dayalı olarak ve kamu yararı dikkate alınarak, Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları ile Muayenelerine Dair Yönetmelik hükümleri doğrultusunda verildiği, farklı bir muamelenin tespit edilemediği başvuru konusu olayda, ayrımcılık yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

17/12/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Evren BAŞAR
Üye

e-imzalıdır

Av. Fatma ÇINAR
Üye

e-imzalıdır

Av. Melahat DEMİR
Üye

e-imzalıdır

Dr. Ömer ÇELEN
Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>